

JUSTITSMINISTERIET

Civilafdelingen

REVISION AF KØRELÆRERUDDANNELSEN

-

Krav til godkendelse og efteruddannelse som kørelærer

**Rapport afgivet af et udvalg nedsat under Justitsministeriet,
oktober 2013**

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Indholdsfortegnelse

1. Om udvalget	3
1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium.....	3
1.2. Udvalgets sammensætning og arbejde.....	3
1.3. Sammenfatning af udvalgets overvejelser	4
1.3.1. <i>Generelle overvejelser om valg af model</i>	5
1.3.2. <i>Det videre arbejde</i>	7
1.4. Vurdering af økonomiske og administrative konsekvenser	8
2. Historisk baggrund	9
3. Gældende ret	11
3.1. Færdselslovens § 66.....	11
3.1.1. <i>Godkendelse som kørelærer</i>	12
3.1.2. <i>Fornyelse af godkendelsen som kørelærer</i>	13
3.1.3. <i>Efteruddannelse</i>	14
3.2. Færdselslovens § 66 a.....	14
3.2.1. <i>Frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer</i>	14
3.3. Anerkendelse af udenlandske kørelærere	17
3.3.1. <i>Godkendelse som kørelærer i Danmark</i>	17
3.3.2. <i>Midlertidigt virke som kørelærer i Danmark</i>	19
3.3.3. <i>Fremtidig anerkendelse af udenlandske kørelærere i Danmark</i>	19
4. Kørelæreruddannelsen i dag	20
5. Kørelæreruddannelsen i andre lande	23
6. Udvalgets generelle overvejelser	25
6.1. Retten til at virke som kørelærer	25
6.1.1. <i>Krav til kørekort</i>	25
6.1.2. <i>Alder</i>	27
6.1.3. <i>Krav til køreerfaring</i>	28
6.1.4. <i>Krav til uddannelse</i>	28
6.1.5. <i>Øvrige krav til godkendelse som kørelærer</i>	30
6.2. Krav til fornyelse af godkendelse som kørelærer.....	31
6.3. Efteruddannelse	32
6.3.1. <i>Efteruddannelse for kørelærere uddannet på den nye ordning</i>	32
6.3.2. <i>Efteruddannelse for kørelærere uddannet på den nuværende ordning</i>	35
6.4. Overgangsregler	35
7. Udvalgets udkast til lovændringer	39

1. Om udvalget

1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

Justitsministeriet har i maj 2013 besluttet at nedsætte et udvalg, som skal komme med konkrete forslag til ændringer af kørelæreruddannelsen med udgangspunkt i, at uddannelsen fortsat skal foregå i et privat regi.

Udvalgets opgaver er beskrevet således i kommissoriet:

”Der nedsættes under Justitsministeriet et udvalg, der har til opgave at komme med konkrete forslag til ændringer af kørelæreruddannelsen, der kan bidrage til at højne kvaliteten i køreundervisningen. Udvalget skal tage udgangspunkt i, at uddannelsen fortsat skal foregå i et privat regi.

Udvalget skal udarbejde udkast til sådanne nye lovregler og administrative forskrifter, som måtte være nødvendige for at gennemføre udvalgets forslag til ændring af kørelæreruddannelsen.

Udvalget skal desuden overveje, om der i tilknytning til ændringer i kørelæreruddannelsen også er behov for at justere den almindelige køreuddannelse, herunder navnlig med henblik på øget holdningsbehandling af nye bilister.

Såfremt udvalget finder, at der er behov for en ændring af den almindelige køreuddannelse, skal udvalget udarbejde udkast til relevante nye lovregler eller administrative forskrifter.

Udvalget skal vurdere eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser af udvalgets forslag og anbefalinger og overveje mulig finansiering af eventuelle merudgifter.”

Udvalget er sammensat af repræsentanter for Justitsministeriet (formand), politiet, Rådet for Sikker Trafik, Dansk Kørelærer-Union, Danske Kørelæreres Landsforbund, Dansk Køreskole Forening, Forenede Danske Motor ejere (FDM) og DTU Transport. Justitsministeriet varetager sekretariatsopgaven.

1.2. Udvalgets sammensætning og arbejde

Udvalget havde ved denne rapportens afgivelse følgende sammensætning:

- Kontorchef Niels Henrik Larsen (formand), Justitsministeriet
- Chefkonsulent Birgitte Eiriksson, Rigspolitiet
- Specialkonsulent Mads Mazanti Hansen, Rigspolitiet
- Stabschef Martha Therkelsen, Københavns Politi

- Vicepolitiinspektør Kristian Thomsen, Østjyllands Politi
- Jurist Helle Brasch, FDM
- Dokumentationschef Jesper Sølund, Rådet for Sikker Trafik
- Senior-forsker Mette Møller, DTU Transport
- Formand René Arnt, Dansk Kørelærer-Union
- Jan Warrer Olesen, Dansk Kørelærer-Union
- Formand Karsten E. Hansen, Danske Kørelæreres Landsforbund
- Næstformand Michael Stjernqvist, Danske Kørelæreres Landsforbund
- Henrik Gotthard, Danske Kørelæreres Landsforbund
- Næstformand Heidi Fechner, Dansk Køreskole Forening
- Fuldmægtig Marianne Møller Halkjær (sekretær), Justitsministeriet

Udvalget har afholdt en række møder og foretaget en gennemgang af de gældende regler for kørelæreruddannelsen, som findes i færdselsloven og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf.

1.3. Sammenfatning af udvalgets overvejelser

Udvalget har i sin første delrapport fokuseret på kravene til at opnå godkendelse som kørelærer og spørgsmålet om indførelse af obligatorisk efteruddannelse, og der peges på, at der bør ske en skærpelse af kravene til at blive kørelærer.

Udvalget foreslår navnlig:

1. Der bør som en ny betingelse for at kunne starte på kørelæreruddannelsen stilles krav om, at vedkommende har gennemført et pædagogisk grundforløb med fokus på voksenundervisning svarende til mindst et modul på 120 timer.

Der vil ved bekendtgørelse skulle fastsættes nærmere regler for kravene til det pædagogiske grundforløb, herunder for meritgivende forhold og uddannelser, der må anses for at opfylde kravet om pædagogisk grundforløb.

Der gælder i dag ingen formelle pædagogiske uddannelseskrav for at kunne opnå godkendelse som kørelærer.

2. Der bør stilles krav om, at vedkommende inden opstarten på kørelæreruddannelsen skal have (haft) kørekort til kategori A (stor motorcykel), B (personbil), C og C/E (stor lastbil og stort påhængskøretøj) samt erhvervs-kort (erhvervsmæssig personbefordring). Herved sikres det, at kørelærere har et bredt kendskab til langt de fleste køretøjstyper og derfor bedre end i dag kan videregive forståelsen for disse køretøjers særlige forhold.

Der gælder i dag kun krav om, at man har kørekort til den/de kategorier, som man ønsker at blive uddannet som kørelærer i.

3. Man bør fremover først kunne opnå godkendelse som kørelærer, når man er fyldt 24 år.

Det følger af 3. kørekortdirektiv, at mindstealderen for flere typer køretøjer, herunder kørekort til kategori A (stor motorcykel), i dag er sat til 24 år, hvorfor udvalget finder, at dette er en passende mindstealder for en kørelærer, der skal have forståelse for flere køretøjstyper og skal kunne fungere som rollemodel og holdnings- og adfærdsbearbejdende lærer.

Der gælder i dag et krav om, at man er 21 år.

4. Fornyelse af godkendelsen som kørelærer skal fortsat ske hvert 5. år, men skal fremover betinges af, at vedkommende løbende under sit virke som kørelærer efteruddannes.

Udvalget finder således, at den løbende fornyelse af kørelærergodkendelsen bør betinges af 5 dages efteruddannelse, der som udgangspunkt bør ligge i det sidste kalenderår før fornyelsesdatoen. Den nærmere regulering af efteruddannelsen vil blive fastsat ved bekendtgørelse.

Der er i dag ikke obligatorisk krav om efteruddannelse som betingelse for fornyelse af godkendelsen som kørelærer.

5. Udvalget peger endelig på, at der bør fastsættes en række overgangsregler i forhold til allerede godkendte kørelærere og personer, der er i færd med at opnå godkendelse.

Udgangspunktet for disse overgangsregler er, at der ikke stilles nye krav til godkendelse af personer, der allerede har opnået godkendelsen eller er i færd med at uddanne sig til kørelærer. Men der stilles fra 2016 krav om, at man skal have gennemført obligatorisk efteruddannelse for at kunne få fornyet godkendelsen, og ved ansøgninger om udvidelse af godkendelsen til andre kategorier end personbil (kategori B) skal vedkommende opfylde de nye godkendelseskrav.

1.3.1. Generelle overvejelser om valg af model

Udvalget finder grundlæggende, at den nuværende model for kørelæreruddannelsen i Danmark, der baserer sig på, at uddannelsen foregår i privat regi, bør opretholdes.

Udvalget lægger i den forbindelse stor vægt på, at kørelæreruddannelsen – uanset at denne foregår i privat regi – bygger på et tæt samarbejde med bl.a. politiet, og at uddannelsen afsluttes med en prøve, der afholdes af det offentlige. Udvalget peger desuden på, at kørelærerbranchen som sådan er underlagt løbende kontrol fra politiets side, og at antallet af sager om frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer, jf. færdselslovens § 66 a, er meget begrænset.

Modellen må derfor overordnet set anses for velfungerende, hvorfor den bør opretholdes – omend den på visse punkter med fordel bør moderniseres.

Udvalget vurderer således, at de udgifter, der måtte være forbundet med at gøre kørelæreruddannelsen til en uddannelse i offentligt regi, ikke kan antages at stå mål med de mulige gevinster ved en sådan ordning, når dette sammenlignes med den allerede etablerede danske model og de muligheder, der er for at modernisere denne model i et fortsat privat regi.

Udvalget finder, at en modernisering af kørelæreruddannelsen må ses i lyset af følgende forhold:

- 1) Der bør indledningsvis ske en skærpelse af adgangskravene for at kunne starte på kørelæreruddannelsen for at højne nye kørelæreres mulighed for at fremstå som rollemodeller samt evne til at forestå en pædagogisk baseret køreundervisning af kommende bilister med henblik på at sikre, at disse nye bilister i større omfang end i dag bliver holdnings- og adfærdspåvirket allerede under køreuddannelsen.
- 2) Der bør desuden indføres krav om obligatorisk efteruddannelse hvert 5. år som betingelse for at få fornyet sin godkendelse som kørelærer for at sikre, at kørelærerne løbende får deres faglige og pædagogiske kompetencer opdateret.
- 3) Der bør herefter ske en modernisering af selve kørelæreruddannelsen, der tager udgangspunkt i, at man som aspirant (en person, der er under uddannelse som kørelærer) fremover vil komme med andre kompetencer og en anden baggrund end i dag. Kørelæreruddannelsen bør derfor fremover i højere grad sigte på, at uddannelsen – udover de faglige elementer – også fokuserer på de pædagogiske virkemidler og kompetencer samt på, at man som elev (en person, der er ved at tage kørekort) fremover vil skulle undervises mere i risikoforståelse, herunder risiko ved egen adfærd i trafikken, samt undervises i køretøjets teknik og lignende på en anden måde end i dag.

- 4) Der bør endelig ske en modernisering af den almindelige køreuddannelse, hvor fokus fremadrettet bør flyttes over mod større holdnings- og adfærdsbearbejdelse og større risikoforståelse hos nye bilister, samt en anderledes undervisning end i dag i køretøjets tekniske indretning og i mere traditionel færdselslære.

Udvalget peger derfor på, at det som en ny betingelse for at kunne starte på kørelæreruddannelsen bør stilles krav om, at man har gennemført et pædagogisk forløb med fokus på voksenundervisning, der mindst svarer til et uddannelsesmodul på 120 timer.

Der vil i bekendtgørelsesform skulle fastsættes regler for kravene til det pædagogiske forløb og til meritgivende forhold, herunder eventuelle uddannelser der må anses for at opfylde kravet om pædagogisk forløb.

1.3.2. Det videre arbejde

Udvalget finder, at anbefalingerne i denne rapport lægger den grundlæggende ramme for en nærmere udformning af en ny kørelæreruddannelse. Adgangskravene til uddannelsen og kravet om efteruddannelse udgør således fundamentet for herefter at gennemgå den eksisterende kørelæreruddannelse med henblik på modernisering.

Udvalget finder, at den konkrete kørelæreruddannelse bør moderniseres, så denne i højere grad understøtter tanken om, at kørelærerens rolle fremadrettet også er at sikre den fornødne holdnings- og adfærdsbearbejdelse af den enkelte nye trafikant, så der i udvidet omfang fokuseres på hensyntagen i trafikken og forståelse for risiko ved egen adfærd, herunder overholdelse af hastighedsgrænser, respekt for trafikregulering, samt forståelse af farerne ved kørsel i påvirket eller opstemt tilstand, under socialt pres mv.

Uddannelsen bør således i højere grad end i dag fokusere på at udvikle kørelærerens evne til at videreformidle stoffet, herunder fokus på moderne undervisningsmetoder og -teknikker med udgangspunkt i holdundervisning med en tilstedeværende kørelærer som underviser og rollemodel.

Uddannelsen bør således gøre kørelærerne parate og klædt på til at formidle en køreuddannelse, der ligeledes med fordel kan moderniseres.

Udvalget anbefaler således, at der efter gennemførelsen af de i denne rapport anbefalede ændringer af færdselsloven og efterfølgende administrative ændringer af kørelæreruddannelsen sker en revision af køreuddannelsen med henblik på, at fremtidens køreuddannelse også i højere grad end i dag reflekterer tanker om, at der skal sættes på holdnings- og adfærdsbearbejdelse, risikoforståelse mv.

1.4. Vurdering af økonomiske og administrative konsekvenser

De skærpede krav til en persons forudsætninger for at kunne påbegynde en kørelæreruddannelse, herunder navnlig kravet om at have gennemført et pædagogisk grundforløb samt de skærpede krav om antallet af kørekortkategorier, må anses for at ville gøre det dyrere for den enkelte at opnå godkendelse som kørelærer.

Det nye krav om 5 dages efteruddannelse må på tilsvarende måde anses for en fordyrelse for den enkelte kørelærer i forhold til de gældende krav.

De øgede omkostninger for kørelærerne må umiddelbart antages at ville blive ført videre til kørelærernes kunder.

Der vurderes ikke at være væsentlige offentlige økonomiske udgifter forbundet med de ændrede regler. De udgifter, som politiet vil få til at skulle godkende og føre tilsyn med udbydere af efteruddannelse, vurderes at kunne holdes inden for rammerne.

Tilsvarende gør sig gældende for så vidt angår de administrative konsekvenser for det offentlige.

2. Historisk baggrund

Færdselsstyrelsen nedsatte i efteråret 1999 et ”Kørelærerudvalg”, som fik til opgave at foreslå ændringer af de gældende regler om godkendelse af kørelærere eller andre initiativer, der kunne bidrage til at højne kvaliteten i køreundervisningen. Baggrunden herfor var bl.a., at Rådet for Trafiksikkerhedsforskning i en rapport fra 1997 havde konkluderet, at kørelærere generelt var for dårligt uddannet.

Kørelærerudvalget afgav rapport den 19. november 2002¹ og anbefalede i den forbindelse bl.a.

- at kørelæreruddannelsen placeres i sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem med henblik på at styrke det faglige miljø
- at underviserne skal have en voksenpædagogisk uddannelse, og
- at kørelærere opkvalificeres gennem efteruddannelse på det pædagogiske/psykologiske område.

Anbefalingerne blev i 2007 fulgt op af et forslag til en ny kørelæreruddannelse og efteruddannelse fra Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse (DEL) og Rigspolitiet.

Forslaget til den nye kørelæreruddannelse omfattede tre kategorier med følgende moduler:

- Kategori B, personbil (modul 1-12), hvor aspiranten opnår kompetence til dels (generelt) at fungere som voksenunderviser, dels at varetage køreundervisning vedrørende kategori B, almindelig bil (210 dage). De 12 moduler omfatter bl.a.
 - kørelærerens opgave i samfundet,
 - læring, deltagerforudsætninger og undervisningsmetoder,
 - udvidet færdselskundskab til kategori B,
 - trafikale adfærd, færdselspsykologi, sociologi,
 - undervisningsplanlægning og
 - køreundervisning i praksis.
- Kategori A, motorcykel (modul 13-18), som forudsætter en bestået kørelæreruddannelse til kategori B (41 dage). De seks moduler omfatter bl.a. udvidet færdselskundskab til kategori A og køreundervisning i praksis.

¹ Kørelærerudvalgets Rapport om Kørelærere.

- Kategori CDE, storvogn (modul 19-23), som forudsætter en bestået kørelæreruddannelse til kategori B (58 dage). De fem moduler omfatter bl.a. udvidet færdselskundskab til kategorierne C, D og E og køreundervisning i praksis.

For hver af de tre kategorier foresloges en afsluttende prøve i undervisning af elever i teori og en prøve i praktisk køreundervisning af en elev.

Rigspolitiet og DEL foreslog i det fælles forslag fra 2007, at uddannelsen ligesom voksenunderviseruddannelsen blev oprettet som en såkaldt åben uddannelse, og at der blev sikret fuld merit mellem kørerlæreruddannelsen og voksenundervisningsuddannelsen for så vidt angår voksenunderviserkompetencen.

Uddannelsen foresloges udbudt med to studiestarter (forår/efterår) i Aarhus og i København (og muligvis flere steder, hvis der var behov herfor) med praktikpladser fordelt over hele landet. Uddannelsen foresloges udbudt dels som heltidsundervisning over et kalenderår, dels som deltidsundervisning over to år.

Rigspolitiet og DEL udarbejdede endvidere et forslag til efteruddannelse af allerede uddannede kørelærere. Efteruddannelsen tager ti dage samt fem dages selvstudium og fokuserer på det pædagogiske indhold i uddannelsen. Efteruddannelsen foresloges udbudt på brugerbetalingsvilkår, og udgiften blev anslået til 12.000 kr. ekskl. ophold og forplejning.

Undervisningsministeriet og Justitsministeriet har efterfølgende drøftet forslaget, herunder forskellige mulige løsningsmodeller for etablering af en kørelæreruddannelse i det offentlige uddannelsessystem. Drøftelserne har bl.a. givet anledning til en række spørgsmål om finansiering, kvalitets sikring og udbud af en ny kørelæreruddannelse.

På baggrund af disse drøftelser er det Justitsministeriets opfattelse, at et kvalitetsløft af kørelæreruddannelsen med baggrund i de af Kørelærerudvalget fremsatte anbefalinger mest hensigtsmæssigt vil kunne gennemføres i et fortsat privat regi på baggrund af skærpede krav til uddannelsens indhold.

3. Gældende ret

Reglerne om kørelærere findes i §§ 66–66 a i færdselsloven, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1055 af 9. november 2012 med senere ændringer.

Færdselslovens § 66, stk. 5, indeholder en bemyndigelse til, at justitsmini- steren kan fastsætte bestemmelser om kørelæreruddannelsen, om prøven, om meddelelse af godkendelsen og om kørelærerens virksomhed. I medfør af denne bemyndigelse har Justitsministeriet udstedt bekendtgørelse om godkendelse af kørelærere (kørelærerbekendtgørelsen)², som indeholder nærmere regler om aflæggelse af kørelærerprøver og proceduren for be- handlingen af ansøgninger om kørelærergodkendelser.

Herudover er der udstedt bekendtgørelse om undervisningsplan for kørelæ- reruddannelsen (undervisningsbekendtgørelsen)³ samt bekendtgørelse om efteruddannelse af kørelærere⁴.

3.1. Færdselslovens § 66

Færdselslovens § 66 har følgende ordlyd:

”§ 66. Ret til at opnå godkendelse som kørelærer har enhver, der:

- 1) er fyldt 21 år,
- 2) i de sidste 3 år jævnligt har ført bil, henholdsvis motorcykel,
- 3) har gennemgået en godkendt kørelæreruddannelse,
- 4) har bestået en prøve for kørelærere og
- 5) ikke har udvist et forhold, der omfattes af straffelovens § 78, stk. 2.

Stk. 2. Godkendelsen gælder i 5 år, dog højst så længe den på- gældende har kørekort. Godkendelsen kan fornyes, såfremt indehave- ren stadig opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 2 og 5, og godtgør i den forløbne periode

- 1) jævnligt at have drevet teoretisk og praktisk undervisning som kø- relærer og indstillet elever til prøve eller
- 2) jævnligt at have drevet teoretisk og praktisk undervisning af køre- læreraspiranter og indstillet aspiranter til prøve eller
- 3) jævnligt at have virket som ledende køredommer i forsvaret eller som civil prøvesagkyndig i politiet.

Stk. 3. Hvis betingelserne i stk. 2, nr. 1-3, for fornyelse af en god- kendelse ikke er opfyldt, skal indehaveren bestå en ny kørelærerprø- ve for at opnå godkendelse.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om supple- rende efteruddannelse som betingelse for fornyelse af godkendelsen som kørelærer.

² Bekendtgørelse nr. 1563 af 20. december 2007 med senere ændringer, vedlagt som bilag til denne rapport.

³ Bekendtgørelse nr. 208 af 3. april 1998, vedlagt som bilag til denne rapport.

⁴ Bekendtgørelse nr. 513 af 27. november 1985, vedlagt som bilag til denne rapport.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om kørelæreruddannelsen, om prøven, om meddelelse af godkendelsen og om kørelærernes virksomhed.”

3.1.1. Godkendelse som kørelærer

Det kræver i dag en særlig godkendelse at virke som kørelærer. Det følger således af færdselslovens § 66, stk. 1, at opnåelse af godkendelse som kørelærer kræver, at ansøgeren:

- er fyldt 21 år,
- i de sidste 3 år jævnligt har ført bil, henholdsvis motorcykel,
- har gennemgået en godkendt kørelæreruddannelse,
- har bestået en prøve for kørelærere, og
- ikke har udvist et forhold, der omfattes af straffelovens § 78, stk. 2.

Det er således et krav for at opnå godkendelse som kørelærer, at ansøgeren – også kaldet kørelæreraspiranten – har gennemgået en egentlig kørelæreruddannelse. Den nuværende kørelæreruddannelse er en privat udbudt uddannelse, hvor undervisningen forestås af kørelærere, som er godkendt af Rigspolitiet til at uddanne kørelæreraspiranter (særlig godkendt kørelærer).

Undervisningen af kørelæreraspiranter skal foregå i overensstemmelse med undervisningsplanen for kørelæreruddannelsen, som fastsættes ved bekendtgørelse af Rigspolitiet, jf. undervisningsbekendtgørelsens § 1. Uddannelsens nærmere indhold er beskrevet nedenfor under pkt. 4.

Kørelæreraspiranten skal i forbindelse med uddannelsen bestå kørelærerprøven, der består af en skriftlig forprøve og en mundtlig afsluttende praktisk prøve. Prøverne aflægges for en prøvekommission, der består af 2 medlemmer, som er udpeget af Rigspolitiet.

Det er formanden for prøvekommissionen, der påser, at ansøgeren opfylder betingelserne for at blive tilmeldt kørelærerprøven, hvilket indebærer en samtidig afgørelse om, hvorvidt ansøgeren opfylder de øvrige betingelser for at blive godkendt som kørelærer, jf. kørelærerbekendtgørelsens §§ 8 og 9.

Det er således formanden for prøvekommissionen, der bl.a. vurderer, hvorvidt ansøgeren opfylder kravene til i de sidste 3 år jævnligt at have ført bil eller motorcykel, samt påser, at ansøgeren ikke har udvist et forhold, der omfattes af straffelovens § 78, stk. 2.

Betingelsen om, at ansøgeren ikke har udvist forhold, der omfattes af straffelovens § 78, stk. 2, er et vandelskrav, hvorefter godkendelse som kørelærer kan nægtes den, der er dømt for et strafbart forhold, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen som kørelærer.

Prøvekommissionens afgørelser kan påklages til Rigspolitiet.

Når kørelærerprøven er bestået, underretter formanden for prøvekommissionen den kommune, hvor ansøgeren har bopæl, om, at den pågældende, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, har ret til at få udstedt et kørekort med påtegning om godkendelse som kørelærer.

3.1.2. Fornyelse af godkendelsen som kørelærer

En godkendelse som kørelærer gælder i 5 år, dog højst så længe den pågældende har kørekort, jf. færdselslovens § 66, stk. 2. Godkendelsen er således knyttet til vedkommendes førerret og fremgår af kørekortet som en national kode. Ved eksempelvis en ubetinget frakendelse af førerretten vil godkendelsen til at virke som kørelærer samtidig fortabes.

Betingelsen for at få fornyet sin kørelærergodkendelse er, jf. færdselslovens § 66, stk. 2, at indehaveren jævnligt har ført bil, henholdsvis motorcykel, i de sidste 3 år og ikke har udvist et forhold, der er omfattet af straffelovens § 78, stk. 2. Endvidere er fornyelse betinget af, at indehaveren i den forløbne godkendelsesperiode jævnligt enten:

- har drevet teoretisk og praktisk undervisning som kørelærer og indstillet elever til prøve eller
- har drevet teoretisk og praktisk undervisning af kørelæreraspiranter og indstillet aspiranter til prøve eller
- har virket som ledende køredommer i forsvaret eller som civil prøvesagkyndig i politiet

Der gælder således et krav om, at indehaveren skal have vedligeholdt sine teoretiske og praktiske færdigheder for at få sin kørelærergodkendelse fornyet.

Det følger af kørekortbekendtgørelsens⁵ § 93, stk. 5, at politiet træffer afgørelse om, hvorvidt en ansøger opfylder betingelserne for at få kørelærergodkendelsen fornyet. Politiets afgørelse kan påklages til Rigspolitiet, jf. bekendtgørelsens § 129, stk. 3.

⁵ Bekendtgørelse nr. 12 af 10. januar 2013 med senere ændringer.

Såfremt betingelserne for at få kørelærergodkendelsen fornyet ikke er opfyldt, skal ansøgeren aflægge en ny kørelærerprøve for igen at opnå godkendelse som kørelærer.

3.1.3. Efteruddannelse

Der eksisterer ikke i dag et reelt krav om efteruddannelse for kørelærere.

De aktuelle regler om efteruddannelse for kørelærere fremgår af bekendtgørelse om efteruddannelse af kørelærere⁶, som blev udstedt i forbindelse med en tidligere reform af køreuddannelsen.

Formålet med bekendtgørelsen var, at de kørelærere, som på daværende tidspunkt allerede var uddannet, skulle erhverve de nødvendige forudsætninger for at kunne undervise i overensstemmelse med de nye krav til køreuddannelsen. Bekendtgørelsen må derfor antages ikke længere at have nogen praktisk betydning.

3.2. Færdselslovens § 66 a

3.2.1. Frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer

Tidligere kunne retten til at udøve virksomhed som kørelærer alene frakendes efter påstand af anklagemyndigheden i forbindelse med en straffesag, såfremt den pågældende blev dømt for et strafbart forhold, der kunne begrunde en nærliggende fare for misbrug af adgangen til at udøve kørelærervirksomhed, jf. straffelovens § 79, stk. 1. Bestemmelsen sonderer ikke mellem, hvorvidt der er tale om overtrædelse af regler for udøvelse af kørelærervirksomhed eller andre strafsanktionerede regler i f.eks. straffeloven eller anden særlovgivning.

Ved lov nr. 570 af 18. juni 2012 om ændring af færdselsloven blev § 66 a indsat. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 66 a. Den, der ved dom findes skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af regler om udøvelse af virksomhed som kørelærer, kan ved dommen frakendes retten til at udøve virksomhed som kørelærer for et nærmere fastsat tidsrum af mindst 1 år eller for bestandig.

Stk. 2. Er retten til at udøve virksomhed som kørelærer frakendt for længere tid end 2 år efter stk. 1, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelse sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden.

⁶ Bekendtgørelse nr. 513 af 27. november 1985.

Retten kan kun gengives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frataget retten til at udøve virksomhed som kørelærer, kan gengivelse af retten inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Stk. 3. I sager som nævnt i stk. 1 kan retten ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve virksomhed som kørelærer. Det kan i kendelsen bestemmes, at kære ikke har opsættende virkning. Afsiges der med hensyn til rettighedsfrakendelse frifindende dom i sagen, bortfalder forbuddet, selv om dommen ankes.

Stk. 4. Den, der har fået frataget retten til at udøve virksomhed som kørelærer, skal aflevere sit kørekort til politiet. Den, der under en sags behandling ikke må udøve virksomhed som kørelærer, jf. stk. 3, skal aflevere sit kørekort til politiet mod udstedelse af midlertidigt kørekort uden kørelærergodkendelse.

Stk. 5. Har retten til at udøve virksomhed som kørelærer været frataget efter stk. 1, er opnåelse af kørelærergodkendelse efter frakendelsestidens udløb betinget af, at vedkommende består en ny kørelærerpriev, opfylder betingelserne i § 66, stk. 1, nr. 2, og ikke efter frakendelsen er dømt for et forhold, der omfattes af straffelovens § 78, stk. 2.”

Der er således indført en selvstændig hjemmel i færdselsloven til at fratage kørelærere retten til at udøve kørelærervirksomhed, hvis vedkommende groft eller gentagne gange gør sig skyldig i overtrædelse af de regler, der gælder for udøvelse af kørelærervirksomhed. Bestemmelsen er en særregel, der i sager om denne type forseelser træder i stedet for straffelovens § 79 om rettighedsfrakendelse.

En frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer efter § 66 a skal ligesom frakendelse efter straffelovens § 79, stk. 1, ske ved dom, og anklagemyndigheden skal nedlægge påstand om frakendelse i forbindelse med en straffesag om grov eller gentagen overtrædelse af reglerne om udøvelse af kørelærervirksomhed. Frakendelse af retten til at udøve kørelærervirksomhed kan således ikke ske administrativt, ligesom frakendelse efter § 66 a alene kommer på tale, hvis der foreligger overtrædelse af regler om udøvelse af kørelærervirksomhed, som er strafsanktioneret.

I modsætning til straffelovens § 79, stk. 1, er frakendelse efter færdselslovens § 66 a ikke betinget af, at der efter en konkret risikovurdering skønnes at foreligge en nærliggende fare for, at kørelæreren vil misbruge sin stilling som kørelærer. Bestemmelsen er et udtryk for, at der ved grove eller gentagne overtrædelser af regler om udøvelse af virksomhed som kørelærer må antages at foreligge en mere generel risiko for gentagelse.

En frakendelse af retten til at udøve kørelærervirksomhed indebærer, at kørelæreren mister sin kørelærergodkendelse. Vedkommende vil derfor i

frakendelsestiden være afskåret fra både at virke som selvstændig kørelærer og som ansat kørelærer.

Med formuleringen ”regler om udøvelse af kørelærervirksomhed” i færdselslovens § 66 a, stk. 1, sigtes der navnlig til reglerne om køreundervisning og særlig køreundervisning i kørekortbekendtgørelsens kapitel 3 og 4 samt de bekendtgørelser om undervisningsplaner for køreuddannelsen til de enkelte kørekortkategorier, som Rigspolitiet har udstedt i medfør af kørekortbekendtgørelsens § 38, stk. 2.

Grove overtrædelser af kørekortbekendtgørelsen, som vil kunne medføre en frakendelse, omfatter bl.a. tilfælde, hvor en kørelærer forsætligt afgiver urigtige oplysninger om en elevs undervisningsforløb i lektionsplanen eller på anden måde bevidst overtræder reglerne om gennemførelse af køreundervisning eller brug af lektionsplaner.

Det vil i den forbindelse skulle tillægges betydelig vægt, hvis afgivelse af urigtige oplysninger i en lektionsplan eller lignende medfører, at kørelæreren samtidig dømmes for overtrædelse af straffelovens § 163 om afgivelse af skriftlige erklæringer med urigtigt indhold, men det er ikke afgørende for, om forholdet anses for at udgøre en grov overtrædelse, at der tillige foreligger en overtrædelse af straffeloven.

Ved vurderingen af, om der bør ske frakendelse som følge af gentagne overtrædelser, kan der □ ud over antal og hyppighed □ eksempelvis lægges vægt på, om forholdene har karakter af systematisk overtrædelse af reglerne. Hvis en kørelærer f.eks. gentagne gange undlader at anvende lektionsplanen i undervisningen eller fortsætter undervisning af elever, som har holdt pause i køreuddannelsesperioden ud over det tilladte, vil det kunne medføre en frakendelse. De gentagne overtrædelser kan foreligge til pådømmelse under samme straffesag, og der kræves således ikke mellem-liggende sanktioner.

Frakendelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer skal ske for et af retten nærmere fastsat tidsrum af mindst 1 år eller for bestandig. Ved fastsættelsen af frakendelsestidens længde skal der navnlig lægges vægt på forholdets karakter og grovhed, antallet af overtrædelser, og om vedkommende tidligere har været frakendt retten til at udøve virksomhed som kørelærer.

Sker frakendelsen for længere tid end 2 år, er der adgang til at få indbragt spørgsmålet om generhvervelse af retten til at udøve virksomhed som kørelærer for domstolene efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, når der er forløbet mindst 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun gengives før frakendelsestidens udløb, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har

vedkommende tidligere været frataget retten til at udøve kørelærervirksomhed, kan gengivelse af retten inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvist og tidligst, når der er forløbet 5 år af frakendelsen.

Opnåelse af en ny kørelærergodkendelse efter udløbet af en frakendelse er betinget af, at vedkommende på ny består en kørelærerprøve, fortsat opfylder kravet i færdselslovens § 66, stk. 1, nr. 2, om i de sidste tre år jævnligt at have ført bil, henholdsvis motorcykel, og at vedkommende ikke efter afgørelsen om frakendelse er dømt for et strafbart forhold, der er omfattet af straffelovens § 78, stk. 2.

3.3. Anerkendelse af udenlandske kørelærere

Udenlandske kørelærere kan godkendes til at virke som kørelærere i Danmark. Dette fremgår af kørelærerbekendtgørelsens § 19⁷:

”§ 19. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer finder anvendelse i forbindelse med behandlingen af sager om godkendelse som kørelærer. En ansøger kan af Rigspolitiet godkendes som kørelærer, hvis den pågældende godtgør at have erhvervsmæssige kvalifikationer, der kan anerkendes efter direktivets regler, og hvis den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne i færdselslovens § 66, stk. 1, nr. 1, 2 og 5.

Stk. 2. I sager om tjenesteydelser, jf. direktivets artikel 5, stk. 2, skal tjenesteyderen indgive anmeldelse efter direktivets artikel 7, stk. 1, og anmeldelsen skal ledsages af de dokumenter, som er nævnt i direktivets artikel 7, stk. 2. Rigspolitiet kan kontrollere tjenesteyderens erhvervsmæssige kvalifikationer efter reglerne i direktivets artikel 7, stk. 4.

Stk. 3. Sager om etablering behandles efter reglerne i direktivets artikel 11-14, 15, stk. 3, og 50-52.

Kørelærerbekendtgørelsens § 19 finder anvendelse på samtlige udenlandske kørelærere, der søger om godkendelse til at virke som kørelærer i Danmark, og ikke alene kørelærere fra andre EU/EØS-lande.

3.3.1. Godkendelse som kørelærer i Danmark

Rigspolitiet kan godkende en udenlandsk ansøger fra et EU/EØS-land som kørelærer i Danmark, hvis den pågældende godtgør at have erhvervsmæssige kvalifikationer, der kan anerkendes efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, og hvis den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne i færdselslovens § 66, stk. 1, nr. 1, 2 og 5. Ifølge stk. 3 behandles

⁷ Bekendtgørelse nr. 1563 af 20. december 2007 med senere ændringer om godkendelse af kørelærere.

sager om etablering efter reglerne i direktivets artikel 11-14, 15, stk. 3, og 50-52. Tilsvarende gælder for borgere fra lande, som EU har indgået aftale med, om adgang til udøvelse af et lovreguleret erhverv.

Det fremgår af EU-direktivets artikel 13, at når der i værtslandet kræves bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for adgang til et lovreguleret erhverv, kan den kompetente myndighed ikke nægte en statsborger fra et EU/EØS-land adgang til at udøve erhvervet på samme vilkår som danske statsborgere.

En ansøger, der ønsker godkendelse til at virke som kørelærer i Danmark, skal indsende ansøgning, herunder det eksamensbevis, som i en anden medlemsstat, er foreskrevet som betingelse for adgang til dér at udøve erhvervet som kørelærer.

I henhold til artikel 14 i EU-direktivet kan værtslandet kræve, at ansøgeren gennemgår en prøvetid eller aflægger en egnethedsprøve, når der er tale om et erhverv, for hvis udøvelse det er nødvendigt at have nøje kendskab til national ret.

Kørelæreren skal have indgående kendskab til danske undervisningsplaner om køreuddannelsen samt have en viden om den danske færdselslovgivning udover det i undervisningsplanerne beskrevne.

Rigspolitiet betinger derfor en godkendelse af en udenlandsk kørelærer af, at denne enten aflægger en egnethedsprøve, eller gennemgår en prøvetid hos en dansk godkendt kørelærer.

Rigspolitiet har vurderet, at en egnethedsprøve skal bestå dels af kørelærerpåprøvens forprøve, del 1 (45 spørgsmål i systematik og indhold i undervisningsplanen for den valgte kategori), dels af en køreprøve til erhvervsmæssig personbefordring. Det er herved lagt til grund, at en egnethedsprøve ifølge EU-direktivets artikel 3, litra h, er en kontrol af ansøgerens faglige kundskaber, som har til formål at vurdere ansøgerens egnethed til at udøve lovreguleret erhverv i et andet land.

Rigspolitiet finder, at prøvetiden skal omfatte 6–12 måneder. Prøvetiden skal afsluttes med, at en godkendt (dansk) kørelærer afgiver en bedømmelse af ansøgerens kvalifikationer som kørelærer i Danmark. Ved prøvetid forstås ifølge EU-direktivets artikel 3, litra g, udøvelse af et lovreguleret erhverv, der finder sted i værtslandet på en kvalificeret fagmands ansvar

og eventuelt er ledsaget af en supplerende uddannelse. Ved fastsættelsen af varigheden af prøvetiden lægges vægt på varigheden af ansøgerens kørelærervirksomhed i hjemlandet.

Herudover skal ansøgeren opfylde færdselslovens krav i § 66, stk. 1, til alder og vandel samt have kørt bil i de sidste 3 år.

Rigspolitiet har kun modtaget et mindre antal ansøgninger fra EU/EØS-borgere, der ønsker godkendelse som kørelærer i Danmark. Ansøgerne er blevet godkendt på vilkår af gennemførelse af en prøvetid eller beståelse af en egnethedsprøve. Ingen af ansøgerne er blevet endeligt godkendt.

3.3.2. Midlertidigt virke som kørelærer i Danmark

Hvis en udenlandsk kørelærer fra et EU/EØS-land flytter til Danmark for midlertidigt og lejlighedsvist at fungere som kørelærer i Danmark, skal den udenlandske kørelærer ikke ansøge om godkendelse, men som udgangspunkt alene skriftligt anmelde dette til Rigspolitiet. Med anmeldelsen skal indsendes forskellige dokumentationer, bl.a. bevis for de erhvervs-mæssige kvalifikationer. Rigspolitiet kan kontrollere anmelderens erhvervs-mæssige kvalifikationer som kørelærer. Der er ikke modtaget sådanne anmeldelser.

3.3.3. Fremtidig anerkendelse af udenlandske kørelærere i Danmark

Rigspolitiet har i forbindelse med udvalgsarbejdet tilkendegivet, at kriterierne for godkendelse af udenlandske kørelærere vil blive tilrettet i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger til ændring af færdselslovens § 66.

Udvalget vil i det kommende arbejde med udfærdigelse af nye administrative forskrifter for kørelæreruddannelsen vurdere, om der grundet forslagene i denne delrapport er grundlag for – inden for de rammer, der opstilles af EU-retten – at ændre kravene til udenlandske kørelærere, der ønsker at virke som kørelærer i Danmark.

4. Kørelæreruddannelsen i dag

Kørelæreruddannelsen er en privat udbudt uddannelse, hvor undervisningen forestås af kørelærere, som er godkendt af Rigspolitiet til at uddanne kørelæreraspiranter. Sådanne kørelærere kaldes ”særlig godkendte kørelærere”. Det er en betingelse for at blive ”særlig godkendt kørelærer”, at vedkommende er i besiddelse af en godkendelse som kørelærer til den pågældende kategori og har gennemført et af Rigspolitiet godkendt kursus.

Som anført ovenfor under pkt. 3.1.1 skal undervisningen af kørelæreraspiranter foregå i overensstemmelse med undervisningsplanen for kørelæreruddannelsen, som fastsættes ved bekendtgørelse af Rigspolitiet, jf. undervisningsbekendtgørelsens § 1.

Undervisningsplanens overordnede mål er at give kørelæreraspiranterne teoretiske og praktiske forudsætninger for at kunne undervise køreelever i overensstemmelse med de gældende regler for køreuddannelsen til den kategori, der søges godkendelse til.

Kørelæreruddannelsen tilsigter at give kørelæreraspiranten:

- indgående viden om undervisningsplanerne for køreuddannelsen med tilhørende lærervejledninger,
- fornøden viden om almindelige pædagogiske principper særlig med henblik på planlægning og gennemførelse af undervisningen i en køreskole,
- færdighed i at undervise køreelever inden for rammerne af undervisningsplanerne,
- viden om færdselslovgivning, køretøjsteknik og risikolære ud over rammerne i undervisningsplanerne for køreuddannelserne og i det omfang, undervisningsmæssige hensyn gør det påkrævet.

Som led i uddannelsen skal aspiranten også erhverve sig en sikker personlig kørefærdighed på et rutineret niveau med et køretøj af samme kategori som den valgte kørelæreruddannelse.

Der kan ifølge § 1 i kørelærerbekendtgørelsen aflægges kørelærerprøve til følgende kategorier af køretøjer:

- Kategori A (motorcykel)
- Kategori B (almindelig bil)
- Kategori C, D og E (lastbil, bus og stort påhængskøretøj).

Prøve til kategori C, D og E kan først aflægges, når prøve til kategori B er bestået, hvorimod der ikke er fastsat tilsvarende krav for kategori A. Det er således muligt at blive uddannet til kørelærer i kategori A uden tilsvarende at være uddannet som kørelærer til kategori B.

Uddannelsen omfatter en skriftlig forprøve og en afsluttende praktisk prøve, der aflægges for Prøvekommissionen.⁸ Prøverne afholdes 2 gange årligt.

Den skriftlige forprøve omfatter to prøver. Den ene prøve er en teoriprøve svarende til de teoriprøver, som køreelever møder, men med skærpede krav. Den anden prøve omhandler besvarelse af spørgsmål om systematikken og indholdet i undervisningsplanen for køreuddannelsen til den valgte kategori, jf. kørelærebekendtgørelsens § 11, stk. 1. Ved forprøven bedømmes kørelæraspirantens viden om undervisningsplanerne for køreuddannelsen således.

Den, der har bestået den skriftlige forprøve, og som fortsat opfylder vandelkravet i færdselslovens § 66, stk. 1, nr. 5, får efter anmodning udstedt erklæring herom hos prøvekommissionens formand. Den pågældende kan herefter – som udgangspunkt indtil den afsluttende prøve er bestået – fungere som kørelærer (kørelæraspirant) under vejledning og stadig tilsyn af en særlig godkendt kørelærer. Under øvelseskørsel med bil skal den særlig godkendte kørelærer være i bilen, ligesom den særlig godkendte kørelærer er ansvarlig for, at øvelseskørsel kan ske uden fare for den øvrige færdsel.

Ved den afsluttende prøve kontrolleres det, hvorvidt aspiranten har de fornødne teoretiske og praktiske forudsætninger for at kunne undervise køreelever i overensstemmelse med de gældende regler for køreuddannelsen til den kørekortkategori, der søges godkendelse til. Den afsluttende prøve består af en prøve i kundskaber og egen kørefærdighed samt af en prøve i undervisning af elever i teori. Ved den afsluttende prøve til kategori A og B aflægges der endvidere prøve i undervisning af elever i kørsel, jf. kørelærebekendtgørelsens § 12.

Den afsluttende prøve skal bestå inden 2 år efter, at forprøven er bestået. Den ansøger, der 3 gange har tilmeldt sig, men ikke bestået, forprøven eller den afsluttende prøve, kan som udgangspunkt ikke tilmelde sig på ny uden tilladelse fra prøvekommissionen. Prøvekommissionen kan kun meddele tilladelse hertil under ganske særlige omstændigheder.

⁸ Se ovenfor under pkt. 3.1.1.

Prøvekommissionerne har til udvalget oplyst, at der ikke føres statistik over årsagerne til, at kørelæreraspiranterne ikke består kørelærerprøven, men Prøvekommissionerne har oplyst følgende om de typiske årsager hertil:

Undervisning af elever i teori:

Undervisningen er ikke pædagogisk; der kan være mange grunde hertil, som usikkerhed, enetale, kan ikke udfylde tiden, manglende inddragelse af eleverne, egentlige fejl i undervisningen, manglende struktur og præcision i undervisningen, oplæsning fra noter og ringe gennemslagskraft/energi i undervisningen mv.

Undervisning af elev i praktik:

Egentlige kørselsfejl, usikker, ikke pædagogisk, for sene eller manglende anvisninger, utryghedsskabende adfærd/uroelig, for passiv, manglende kontrol over eleven/situationen.

Kundskabsprøven:

Dårlig, mangelfuld, viser manglende forståelse af emnet ("udenadslære").

Egen kørefærdighed:

Nærmest kun egentlige kørselsfejl, der medfører at aspiranten dumper. Prøvekommission Øst nævner et enkelt eksempel på overtrædelse af ubetinget vigepligt. Prøvekommission Vest finder, at der burde være krav om, at man har erhvervet erhvervskørekort, før man kan indstilles til kørelærerprøven.

Kørelæreruddannelsen kan foregå som aften-, weekend- eller dagundervisning. Kursusforløbet varighed varierer fra kørelærerskole til kørelærerskole (som regel otte måneder), men der må højst gå to år mellem den første og den sidste prøve. Der er ingen krav til, hvor mange timer eller dage undervisningen sammenlagt skal udgøre.

Prisen for et kørelærerkursus varierer fra ca. 30.000 kr. til 60.000 kr.⁹

⁹ Oplysninger fra Undervisningsministeriets hjemmeside.

5. Kørelæreruddannelsen i andre lande

Udvalget har til brug for sine overvejelser indhentet oplysninger om kravene til kørelæreruddannelsen i en række lande, som Danmark ofte sammenligner sig med. Der er modtaget oplysninger fra Sverige, Norge, Tyskland og Holland, som er bearbejdet i et skema vedlagt som bilag til denne rapport.

Oplysningerne er ikke beskrevet indgående i denne rapport, idet de ikke er direkte kompatible med danske forhold, da bl.a. selve kørelæreruddannelsen, køreuddannelsen og uddannelsessystemet generelt er forskellige i de enkelte lande.

Om adgangskravene til kørelæreruddannelsen fremgår det, at det i samtlige lande er et krav, at ansøgeren har gennemført det, der svarer til folkeskolen, ligesom man i Sverige, Norge og Tyskland skal have en ungdomsuddannelse. For Norge og Tysklands vedkommende kan ungdomsuddannelsen dog erstattes med tilsvarende professionelle kvalifikationer.

Herudover er det i alle lande (med undtagelse af Holland) et adgangskrav til kørelæreruddannelsen, at ansøgeren har 3 års køreerfaring. Endvidere er det i samtlige lande et krav, at ansøgeren har kørekort til de kategorier, man ønsker at undervise i.

Om selve uddannelsen fremgår det, at der i Sverige, Norge og Tyskland er krav om, at ansøgeren har gennemført en egentlig kørelæreruddannelse, inden vedkommende kan godkendes som kørelærer. Uddannelsens længde varierer fra ca. 10 måneder til 2 år. I Holland er der derimod ikke krav om, at man har gennemført en egentlig kørelæreruddannelse, men der stilles krav om, at ansøgeren har gennemført et praktikophold på en professionel køreskole, ligesom det stort set er umuligt at bestå kørelærereksamenen, hvis man ikke forinden har deltaget i undervisningen.

For så vidt angår det nærmere indhold af kørelæreruddannelserne i de forskellige lande, har både Sverige, Norge og Tyskland (samt Danmark) følgende elementer i uddannelsen:

- Trafikpædagogik/didaktik
- Trafikadfærd/psykologi
- Trafik og lov
- Køretøjsteknik
- Miljø/energisparende køreteknikker

- Praktisk køretræning, selv¹⁰
- Praktisk køretræning med elev

I samtlige lande er der en obligatorisk eksamen for at blive kørelærer, hvor ansøgeren eksamineres i kørefærdigheder ligesom, der både er en skriftlig og mundtlig¹¹ faglig eksamen. Endvidere eksamineres ansøgeren i samtlige lande i pædagogiske færdigheder.

For så vidt angår obligatorisk efteruddannelse er der i Tyskland krav om et kursus af mindst 3 dages varighed hvert fjerde år, mens der i Holland er krav om, at kørelærerne hvert femte år skal gennemføre 3 dages teoriundervisning (uden eksamen) og en praktisk undervisningsfærdighedsprøve.

I skemaet er endvidere indarbejdet anbefalinger fra rapporten Minimum Requirements for Driving Instructor Training fra 2005¹², som er udarbejdet i EU-regi. Rapporten indeholder anbefalede standarder for kravene til kørelæreruddannelsen samt efteruddannelse. Danmark har ikke deltaget i udarbejdelsen af rapporten, men de danske forhold må anses at være på niveau med anbefalingerne.

¹⁰ Ikke et selvstændigt element i Danmark og Sverige.

¹¹ I Holland er der ingen mundtlig faglig eksamen.

¹² Rapporten er tilgængelig via følgende link:

http://www.cieca.eu/template_subpage.asp?pag_id=49&spa_id=63&lng_iso=FR

6. Udvalgets overvejelser

Det er efter udvalgets opfattelse af afgørende betydning for den langsigtede styrkelse af trafikikkerheden i Danmark, at nye bilister til stadighed møder kørelærere, der er fagligt kompetente, herunder besidder de fornødne pædagogiske evner, og fremstår som rollemodeller i trafikken.

De danske kørelærere har som følge af de gældende regler for kørelæreruddannelsen en grundlæggende teknisk indsigt i motorkøretøjernes konstruktion mv., og mange har lang praktisk erfaring med at virke som kørelærer.

Men der gælder ikke nogen formelle krav til kørelærernes pædagogiske uddannelse eller evner. Den nuværende køreundervisning bygger endvidere på en grundlæggende tanke om, at kørelæreren skal beherske det konkrete køretøj, der undervises i, men ikke nødvendigvis have særlig (praktisk) indsigt i andre typer køretøjers håndtering og køretekniske udfordringer mv.

Udvalget finder derfor, at der fremover bør fokuseres mere på kørelærernes pædagogiske baggrund. Der bør i den forbindelse i endnu højere grad fokuseres på kørelærernes evne til at virke som rollemodeller samt evne til at forestå den fornødne holdnings- og adfærdspåvirkning af eleverne.

Udvalget anbefaler på den baggrund en række ændringer af en del af de betingelser, der stilles for at blive godkendt som kørelærer.

Det er udvalgets opfattelse, at en del af de nye krav bør stilles som en betingelse for at blive tilmeldt kørelæreruddannelsen. Det vil således være indehaveren af det pågældende uddannelsessted, der i første omgang skal påse, hvorvidt betingelserne for at blive tilmeldt uddannelsen er opfyldt.

De foreslåede ændringer vil efter udvalgets opfattelse i høj grad medvirke til at styrke kørelærernes faglige og pædagogiske kvalifikationer, hvormed køreuddannelsen derigennem ligeledes vil blive forbedret.

De enkelte forslag vil blive gennemgået nedenfor:

6.1. Retten til at virke som kørelærer

6.1.1. *Krav til kørekort*

I dag gælder der ikke et specifikt krav i forhold til kørekort som betingelse for at opnå godkendelse som kørelærer. Kravet om kørekort ligger implicit

i betingelsen om, at man for at opnå godkendelse som kørelærer i de sidste 3 år jævnligt skal have ført bil, henholdsvis motorcykel. Som reglerne er nu, kan man således f.eks. blive godkendt som kørelærer til kategori A (stor motorcykel) uden at have kørekort til kategori B (almindelig bil).

Som anført ovenfor finder udvalget, at kørelæreren i højere grad end i dag bør kunne stå for holdnings- og adfærdspåvirkning af eleverne. Dette hensyn ligger bag ved dette forslag om, at der fremover bør stilles krav om, at aspiranten har kørekort til flere kategorier for at kunne påbegynde kørelæreruddannelsen.

Det er udvalgets opfattelse, at et af de afgørende undervisningsmomenter, der bør lægges mere vægt på fremover, er risikoforståelsen i trafikken, herunder navnlig forståelsen for de andre trafikanters situation, forståelsen for egen adfærd i trafikken samt orienteringsforhold mv.

Udvalget finder det derfor hensigtsmæssigt, at ansøgeren forinden tilmeldingen til kørelæreruddannelsen har en vis kørselserfaring, og at denne erfaring bør stamme fra mere end én køretøjskategori.

Udvalget anbefaler således, at det skal være et adgangskrav til kørelæreruddannelsen, at ansøgeren forinden tilmeldingen har erhvervet kørekort til kategori A, B, C, C/E samt erhvervskørekort til kategori B. For så vidt angår personer, der ønsker at virke som storvognskørelærere, skal erhvervskørekortet dog være erhvervet til kategori D i stedet for kategori B.

Begrundelsen herfor er, at det er fælles for køreuddannelsen til samtlige kategorier, at der skal undervises i de andre køretøjers særlige forhold og manøvreegenskaber. Det må således anses for en betydelig styrkelse af en kørelærers kompetence, hvis den pågældende selv har prøvet at føre en stor motorcykel (kategori A) og et tungt køretøj (lastbil, kategori C), idet kørelæreren herefter må anses for at have en både teoretisk og praktisk forståelse for denne trafikanttypes særlige situation og behov for hensyntagen og forståelse fra de øvrige bilisters side.

Det bemærkes, at det i dag ikke er et krav for kategori A-kørelærere, at de har kørelærergodkendelse til kategori B. Udvalget finder, at det fremadrettet bør gøres obligatorisk, at man som kørelærer har et indgående kendskab til det mest udbredte køretøj i Danmark, og det anbefales på den baggrund, at der tillige indføres et krav om, at man altid uddannes til kategori B-kørelærer, uanset man alene agter at undervise i kategori A.

For så vidt angår anbefalingen om erhvervskørekort til enten kategori B eller D, er det udvalgets opfattelse, at et sådant krav er hensigtsmæssigt, idet det herved sikres, at ansøgeren forinden tilmeldingen til kørelæreruddan-

nelsen besidder de fornødne praktiske kørefærdigheder for at kunne opnå godkendelse som kørelærer. Køreprøven til erhvervskørekort indeholder i vidt omfang de samme elementer som en del af den afsluttende prøve på kørelæreruddannelsen, og ved at betinge adgangen til kørelæreruddannelsen af, at ansøgeren forinden har bestået prøven til erhvervskørekort til enten kategori B eller D, sikres det, at ansøgeren besidder de fornødne kørefærdigheder, så aspiranten ikke risikerer at tage hele kørelæreruddannelsen forgæves af den grund.

Det skal i den forbindelse holdes for øje, at det primære sigte med kørelæreruddannelsen ikke er at lære at køre bil eller motorcykel – det forudsættes aspiranten at kunne i forvejen. Det primære sigte med kørelæreruddannelsen er derimod at uddanne aspiranterne til at lære andre personer de fornødne kørefærdigheder med henblik på at opretholde det generelt gode færdselssikkerhedsmæssige niveau, der er på de danske veje. Ved de nye krav om, at en ansøger inden opstarten på kørelæreruddannelsen skal have kørekort til kategori A, B, C, C/E og erhvervskørekort, sikres det, at kørelæreren har et bredt kendskab til langt de fleste køretøjstyper og derfor bedre end i dag kan videregive forståelsen for disse køretøjer.

Kravene om kørekort til kategori A, C, C/E samt erhvervskørekort finder alene anvendelse som betingelse for at påbegynde og opnå kørelæreruddannelsen. Såfremt kørelæreren eksempelvis ikke ønsker at virke som kategori A-kørelærer eller storvognskørelærer, kan vedkommende således vælge at undlade at forny sit kørekort til disse kategorier, uden at kørelærergodkendelsen i de opnåede kategorier dermed bortfalder, idet det alene er afgørende, at man på et tidspunkt har gennemgået og bestået uddannelsen i køretøjet for at kunne videregive sin viden.

Derimod vil det efter udvalgets forslag altid være et krav, at kørelæreren har kørekort samt kørelærergodkendelse til kategori B, ligesom det fortsat vil være et krav for at kunne fungere som kørelærer i de enkelte kategorier, at vedkommende selv aktuelt har kørekort dertil.

6.1.2. Alder

Det nuværende alderskrav for at opnå godkendelse som kørelærer er 21 år.

Udvalget anbefaler, at aldersgrænsen for at kunne opnå godkendelse som kørelærer hæves til 24 år. Dette skal ses i lyset af 3. kørekortdirektiv, hvor mindstealderen for flere typer køretøjer, herunder kategori A, er fastsat til 24 år. Anbefalingen skal dog ligeledes ses i sammenhæng med det særlige ansvar, der er forbundet med hvervet som kørelærer.

En vigtig del af kørelærerens opgaver er holdnings- og adfærdsbearbejdelse af navnlig de unge køreelever, hvor køreelevens holdning til færdsel og færdselssikkerhed skal præges i retning af en sikker og hensynsfuld kørsel.

Dette arbejde kræver en vis modenhed, som efter udvalgets opfattelse i højere grad er til stede ved en mindstealder af 24 år.

6.1.3. Krav til køreerfaring

For at opnå godkendelse som kørelærer er det i dag en betingelse, at man i de sidste 3 år jævnligt har ført bil, henholdsvis motorcykel.

Det er udvalgets opfattelse, at dette kriterium er vanskeligt at bedømme i praksis, idet det er svært at dokumentere og efterprøve.

Udvalget anbefaler derfor, at det nuværende krav om køreerfaring ændres, således at der i stedet indføres et krav om, at ansøgeren ikke i de seneste 2 år har været frataget førerretten eller fået denne inddraget administrativt.

Anbefalingen skal ses i lyset af udvalgets forslag om, at man forinden optagelse på kørelæreruddannelsen skal have erhvervet kørekort til et bredt udsnit af de forskellige køretøjskategorier samt erhvervskørekort, hvormed det må forudsættes, at aspiranten har en vis køreerfaring.

6.1.4. Krav til uddannelse

Udvalget finder det af afgørende betydning for opretholdelsen og den fortsatte forbedring af færdselssikkerheden, at de nye bilister mødes af kørelærere, der er bredt fagligt kompetente samt besidder de fornødne pædagogiske evner.

Der foreligger ikke i det eksisterende regelsæt noget krav om forudgående uddannelse, herunder ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, for at blive tilmeldt kørelæreruddannelsen.

Det er udvalgets opfattelse, at der heller ikke fremadrettet skal gælde et sådant krav.

Udvalget anbefaler imidlertid, at der skal stilles krav om, at kørelæreranspiranterne skal have gennemgået et forløb i voksenpædagogik med henblik på, at kørelærerne fremover i højere grad kan fokusere på holdnings- og adfærdsbearbejdelse ved hjælp af relevante pædagogiske virkemidler som led i den almindelige køreuddannelse.

Udvalget har til brug for overvejelserne herom indhentet oplysninger fra Danske Professionshøjskoler om de eksisterende udbud af voksenpædagogiske uddannelser, som kunne egne sig til at indgå som et optagelseskrav på kørelæreruddannelsen. Danske Professionshøjskoler peger i den forbindelse på Almen Voksenpædagogisk Grunduddannelse (AVG) eller akademiuddannelsen i ungdoms- og voksenundervisning.

Danske Professionshøjskoler anbefaler akademiuddannelsen i ungdoms- og voksenundervisning, idet akademiuddannelsen tager udgangspunkt i praktiske erhvervsrettede problemstillinger i tilgangen til undervisningstilrettelæggelsen. Akademiuddannelsen er således meget lig voksenunderviseruddannelsen, som en del kørelærere allerede kender. Her vil der dog blot være tale om, at uddannelsen har et omfang af 10 ECTS point, hvilket svarer til 6 uger, og ikke 60 ECTS som en fuld voksenunderviseruddannelse.

Uddannelsen kan gennemføres både som fuldtids- eller deltidstilrettelagt uddannelse.

Danske Professionshøjskoler oplyser, at AVG i dag i praksis udbydes som modul 1 på Akademiuddannelsen. Deltagerne kan herefter vælge at afslutte forløbet med et AVG-bevis (kursusbevis) eller at afslutte med en eksamen på akademimodulet (modulbevis). Såfremt kursusdeltagerne vælger at afslutte forløbet med en eksamen, kan de bruge denne til senere hen at videreuddanne sig.

For at blive optaget på Akademiuddannelsen skal ansøgeren have gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse mindst på niveau med en relevant erhvervsuddannelse, en relevant grunduddannelse for voksne (GVU) eller en gymnasial uddannelse. Ansøgeren skal desuden have mindst 2 års relevant erhvervs erfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse eller opnået sideløbende med den adgangsgivende uddannelse. Institutionen kan dog optage ansøgere, der ikke har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse, men som ud fra en konkret vurdering skønnes at have uddannelsesmæssige forudsætninger, der kan sidestilles hermed. Institutionen kan endvidere optage ansøgere, der har realkompetencer, der anerkendes som svarende til adgangsbetingelserne.

Prisen for at deltage i modulet varierer fra udbyder til udbyder, men ligger typisk mellem 11.000 - 18.000 kr.

Da udbuddet af voksenpædagogiske uddannelser er under stadig udvikling, finder udvalget det ikke hensigtsmæssigt at pege på én bestemt uddannelse, som skal være adgangsgivende til kørelæruddannelsen. Udvalget finder det således mere hensigtsmæssigt at fastsætte visse minimumskrav til, hvilke uddannelser der kan accepteres som adgangsgivende, ligesom der bør tages hensyn til, at uddannelserne udbydes geografisk bredt og ligger inden for en prismæssig acceptabel ramme.

Under henvisning til oplysningerne fra Danske Professionshøjskoler er det udvalgets anbefaling, at den pågældende voksenpædagogiske uddannelse bør have et omfang, der svarer til mindst 120 timers undervisning.

Udvalget anbefaler endvidere, at der bør være mulighed for en meritordning for ansøgere til kørelæruddannelsen, der har en tilsvarende uddannelse eller kursus, eller som i kraft af uddannelsesmæssig baggrund allerede besidder de kompetencer, som en sådan uddannelse vil give.

Den nærmere regulering af, hvilke uddannelser, der kan anses for henholdsvis adgangs- eller meritgivende, vil efterfølgende blive fastsat i form af administrative forskrifter.

6.1.5. Øvrige krav til godkendelse som kørelærer

Det er udvalgets opfattelse, at de nuværende krav i færdselslovens § 66, stk. 1, nr. 3-5, om, at man for at opnå godkendelse som kørelærer skal have gennemgået en godkendt kørelæruddannelse og have bestået en prøve for kørelærere samt opfyldt et vandelskrav, ikke bør ændres.

Det forudsættes i den forbindelse, at ændringerne i færdselsloven af betingelserne for at blive godkendt som kørelærer vil blive fulgt op af administrative ændringer af såvel kørelæruddannelsen som kørelærerprøven.

Udvalget har i forbindelse med adgangskravene til kørelæruddannelsen overvejet, hvorvidt der i forbindelse med optagelsen på uddannelsen bør indføres en adgangsprøve i egenkørsel, samt hvorvidt den afsluttende kørelærerprøve i egenkørsel bør opretholdes.

Under henvisning til prøvekommissionernes oplysninger om de typiske årsager til, at kørelæreraspiranter ikke består kørelærerprøven¹³, samt udvalgets anbefalinger om, at det fremover skal være et adgangskrav til kørelæruddannelsen, at ansøgeren ved tilmeldingen bl.a. har erhvervet kørekort til erhvervmæssig personbefordring, finder udvalget ikke, at der i forbin-

¹³ Se ovenfor under pkt. 4.

delse med optagelsen på uddannelsen bør indføres en adgangsprøve i egenkørsel.

Udvalget anbefaler på samme baggrund, at egenkørsel udgår af kørelærerprøven som en fast selvstændig prøve.

Der udestår fortsat overvejelser i udvalget om, hvorvidt egenkørsel skal indgå som et element i forbindelse med aspirantens prøve i elevkørsel – enten som et fast element inden – eller i forlængelse af – elevkørslen, eller som en fakultativ adgang for prøvekommissionerne til at teste aspiranten heri, såfremt prøvekommissionerne på baggrund af aspirantens adfærd under elevkørslen finder det nødvendigt for at vurdere, hvorvidt aspiranten kan bestå prøven.

6.2. Krav til fornyelse af godkendelse som kørelærer

Udvalget anbefaler, at en godkendelse som kørelærer fortsat skal gælde i 5 år. Hermed følges princippet i 3. kørekortdirektiv om gyldighedsperioden for kørekort til tunge køretøjer, hvor kørekort hertil som udgangspunkt skal fornyes hvert 5. år, ligesom udvalget ikke finder, at der er væsentlige årsager til at ændre ved den eksisterende længde af godkendelsen.

Udvalget finder fortsat, at der bør gælde et krav om, at godkendelsen højst kan gælde, så længe at den pågældende har kørekort.

Udvalget finder endvidere, at der også fortsat i fornyelsessituationer bør gælde et vandelskrav, hvorefter godkendelsen alene kan fornyes, såfremt kørelæreren ikke har udvist et forhold, der er omfattet af straffelovens § 78, stk. 2, om strafbare forhold, der begrundet en nærliggende fare for misbrug af stillingen som kørelærer.

Udvalget finder samtidig, at de eksisterende krav til fornyelse om, at kørelæreren jævnligt skal have udøvet hvervet som kørelærer, bør ophæves, ligesom det nuværende krav i færdselslovens § 66, stk. 2, nr. 1-3, hvorefter fornyelse af kørelærergodkendelsen er betinget af, at kørelæreren i den forløbne godkendelsesperiode jævnligt enten har drevet teoretisk og praktisk undervisning som kørelærer og indstillet elever til prøve, eller har drevet teoretisk og praktisk undervisning af kørelæreraspiranter og indstillet aspiranter til prøve, eller har virket som ledende køredømmer i forsvaret eller som civil prøvesagkyndig i politiet, bør udgå.

Udvalget peger i den forbindelse på, at de gældende regler bygger på et krav om, at kørelæreren ”jævnligt” skal have udøvet aktiviteten, og at dette krav både er svært at administrere og ikke nødvendigvis taler for eller imod, at godkendelsen fornyes.

Endvidere skal anbefalingen ses i lyset af anbefalingerne under pkt. 6.1.3 samt i lyset af de nye krav om obligatorisk efteruddannelse (se nedenfor under pkt. 6.3.1), hvorefter det må forventes, at kørelærerne har vedligeholdt deres faglige kompetencer, når der søges om fornyelse.

Udvalget finder i stedet, at fornyelse af godkendelsen bør betinges af, at man som kørelærer løbende efteruddannes under sit virke.

6.3. Efteruddannelse

6.3.1. Efteruddannelse for kørelærere uddannet på den nye ordning

Udvalget foreslår ud over anbefalingerne i afsnit 6.2, at der indføres et yderligere krav om, at fornyelse af godkendelsen som kørelærer er betinget af, at kørelæreren i den mellemliggende periode har gennemført et af Rigspolitiet godkendt efteruddannelsesforløb.

Udvalget kan tiltræde anbefalingerne i MERIT-rapporten fra 2005¹⁴, hvori det anbefales, at kørelærere løbende efteruddannes, og at efteruddannelsen bør have et omfang af 5 kursusdage pr. 5. år.

Udvalget finder, at kravet om 5 dages efteruddannelse er rimeligt set i forhold til, at det forudsættes, at den enkelte kørelærer selv skal finansiere efteruddannelsen. Udvalget anbefaler på den baggrund, at efteruddannelsen bør have et omfang af 5 kursusdage, der som udgangspunkt gennemføres inden for det sidste år af godkendelsesperioden. De 5 kursusdage skal ikke nødvendigvis afholdes samlet, men bør under henvisning til den pædagogiske og faglige indlæring bestå af maksimalt 2 moduler, der afvikles over en periode på højst 3 måneder.

Efteruddannelsen skal indeholde elementer af både køreteknik samt pædagogik.

Udvalget anbefaler, at kursusindholdet ikke kun er en repetition af pensum på kørelæreruddannelsen, men at efteruddannelsens fokus skal være at bringe kørelærerne ny og øget viden.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at der på efteruddannelseskurset skal lægges vægt på deltagernes aktive deltagelse som betingelse for at modtage et kursusbevis. Efteruddannelseskurset bør således ikke have karakter af en kontrollerende prøve eller eksamen, der skal bestås.

¹⁴ Se nærmere om rapporten under pkt. 5 med bl.a. note 14.

Udvalget anbefaler en efteruddannelsesordning, hvorefter den institution, der ønsker at forestå efteruddannelsen, skal søge om godkendelse hertil hos Rigspolitiet (en godkendelse som kursusansvarlig udbyder).

Den kursusansvarlige udbyder skal herefter have tilknyttet en ansvarlig holdleder, der selv er kørelærer (kursusleder), der skal føre tilsyn med det pågældende efteruddannelseshold, herunder sikre, at undervisningsplanen for efteruddannelsen overholdes, samt føre opsyn med, at kursusedtagerne møder op til undervisningen. Det vil endvidere være den holdansvarlige kørelærer, der skal påse, at den enkelte kursusedtager har deltaget aktivt i undervisningen i en sådan grad, at der kan udstedes et kursusbevis herfor.

Den holdansvarlige kørelærer forudsættes at være til stede under hele efteruddannelsesforløbet, idet det vil være holdlederen, der på vegne af udbyderen sikrer, at undervisningsplanen overholdes, samt påser, at kursusedtagerne deltager aktivt i undervisningen. Det bemærkes i den forbindelse, at eftersom efteruddannelserne – ligesom kørelæreruddannelsen – vil foregå i privat regi, vil holdlederens beslutning om ikke at udstede kursusbevis til en eller flere kursister, ikke være en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der vil derfor heller ikke være adgang til at påklage beslutningen.

Idet indholdet af undervisningsplanen for efteruddannelsen er tiltænkt at have et dynamisk indhold, som løbende tilpasses branchens behov, bør det ikke være et krav, at holdlederen selv forestår undervisningen. Undervisningen vil f.eks. kunne forestås af personer med baggrund i revisionsbranchen, der underviser i bogføring og udfærdigelse af regnskaber, undervise i voksenpædagogik, der forklarer om nye undervisningsmetoder, medarbejdere fra Rådet for Sikker Trafik, der orienterer om aktuelle problemstillinger med særligt nye bilister osv.

Det nærmere indhold af efteruddannelsen vil blive reguleret i form af administrative forskrifter, og det forudsættes, at der sker en løbende regulering af undervisningsprogrammet, så indholdet tilpasses de aktuelle behov.

Det har i udvalget været overvejet, hvorvidt holdlederen – ligesom selve udbyderen af efteruddannelsen – bør godkendes særskilt til at være holdleder af Rigspolitiet, og hvilke krav der i givet fald bør stilles for at opnå sådan en godkendelse.

Den nærmere regulering heraf vil blive fastsat ved bekendtgørelse.

Udvalget forudsætter, at den kursusansvarlige organisation er undergivet løbende tilsyn af Rigspolitiet.

Dette tilsyn vil bl.a. skulle ske gennem stikprøvekontrol af, om de enkelte efteruddannelseshold faktisk afvikler efteruddannelsen i overensstemmelse med de fastsatte rammer og regler herfor, og at udbyderne fører den fornødne kontrol med holdene til at kunne sikre en forsvarlig håndtering af udstedelse af bevis for aktiv deltagelse. Tilsynet vil ligeledes kunne ske i form af, at der i forbindelse med konkrete ansøgninger om fornyelse af kørelærergodkendelsen sker en nærmere undersøgelse af, om den enkelte ansøger faktisk har gennemført efteruddannelsen. Selve udførelsen af tilsynet vil kunne ske gennem eller i samarbejde med politikredsene.

Det forudsættes i den forbindelse, at der etableres den fornødne lovhjemmel hertil, således at Rigspolitiet får adgang til at overvære undervisningen samt adgang til at få udleveret deltagerlister mv. fra den kursusansvarlige udbyder.

For så vidt angår udbuddet af efteruddannelsen har Kørelærerorganisationerne i forbindelse med udvalgsarbejdet oplyst, at de er indstillet på at deltage i opbygningen af efteruddannelsen samt at stå for den praktiske afholdelse af disse kurser.

Efteruddannelsen forudsættes udbudt flere steder i landet, men kan ikke forventes udbudt så geografisk bredt, at der ikke må påregnes overnatning uden for hjemmet, uanset hvor man bor.

Udvalget bemærker, at der som udgangspunkt vil være fri adgang til at ansøge Rigspolitiet om godkendelse som udbyder af efteruddannelsen. Kørelærerorganisationerne har i den forbindelse ytret bekymring for, at statslige udbydere kan udkonkurrere den private sektor.

Udvalget har på den baggrund rettet henvendelse til Undervisningsministeriet, som har oplyst, at ministeriet i henhold til § 10 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser godkender nye arbejdsmarkedsuddannelser på baggrund af henvendelser fra efteruddannelsesudvalg. På uddannelsesområder, hvor private initiativtagere allerede udbyder uddannelsesaktiviteter, kan udvalgene kun udvikle nye arbejdsmarkedsuddannelser, hvis væsentlige arbejdsmarkedspolitiske og uddannelsesmæssige hensyn taler for en statslig regulering af det pågældende område. Godkendelse af certifikatuddannelser, hvis gennemførelse ifølge lovgivningen giver ret til udøvelse af et bestemt erhverv, forudsætter endvidere, at der overføres midler fra den relevante myndighed til Undervisningsministeriet i henhold til totalbalanceprincippet. På den baggrund vurderer Undervisningsministeriet, at det er tvivlsomt, om efteruddannelsen til kørelærere vil kunne blive oprettet som arbejdsmarkedsuddannelse.

Udvalget bemærker for god ordens skyld, at der ikke er tale om, at retten til at udbyde efteruddannelse gøres eksklusiv for kørelærerorganisationerne. Alle vil således som udgangspunkt på almindelige markedsvilkår kunne udbyde uddannelsen. Det er imidlertid afgørende for udvalget, at efteruddannelsen er så effektiv og givende for kursisterne som muligt, hvorfor der bør stilles særlige krav til udbydere og holdledere.

De nærmere regler om efteruddannelse samt tilsyn fastsættes af justitsministeren ved bekendtgørelse.

6.3.2. Efteruddannelse for kørelærere, der er uddannet på nuværende ordning

Det er udvalgets opfattelse, at de af udvalget fremsatte anbefalinger til ændring af kravene for at opnå godkendelse som kørelærer alene skal gælde for kørelærere, der uddannes efter, at de nye regler er trådt i kraft.

Udvalget anbefaler imidlertid, at efteruddannelseskravet som betingelse for at opnå godkendelse som kørelærer også skal gælde for allerede uddannede kørelærere.

Idet indholdet af den efteruddannelse, der foreslås ovenfor under pkt. 6.3.1, ikke vil være repetition af indholdet af kørelæreruddannelsen, men derimod ny viden om kørefærdigheder og pædagogik, vil kørelærere, der er uddannet på den nuværende ordning, kunne indgå i samme efteruddannelsesforløb som de kørelærere, der bliver uddannet på den nye ordning.

Udvalget anbefaler i den forbindelse, at efteruddannelsen i de første år målrettes kørelærere uddannet på den nuværende ordning, bl.a. i form af vægtning af særlig undervisning i tungvogne og motorcykler, idet disse kørelærere ikke nødvendigvis har erfaring som førere af disse kategorier.

6.4. Overgangsregler

Idet kørelærerfaget må anses som et liberalt erhverv og udøves af private virksomheder, vil der i mange tilfælde være tale om, at kørelæreren har foretaget en række investeringer og karrierevalg, der betyder, at afgørende ændringer i forudsætningerne for fortsat at drive erhverv som kørelærer, vil kunne virke meget indgribende for den enkelte.

Omvendt finder udvalget, at så mange kørelærere som muligt bør leve op til de nye krav, så de nye bilister på køreuddannelsen hurtigt mødes af kørelærere, der har de nye redskaber til at undervise i risikoforståelse samt til holdnings- og adfærdsbearbejdelse.

Udvalget finder dog samtidig anledning til at præcisere, at anbefalingerne om ændring af reglerne om kørelæreruddannelsen ikke bunder i en opfattelse af, at de eksisterende rammer er utilfredsstillende, men derimod sigter mod at videreudvikle og fremtidssikre kørelæreruddannelsen.

På den baggrund finder udvalget, at der i rimelig grad bør tages hensyn til de kørelærere, der allerede i dag har opnået godkendelse efter de gældende regler. En allerede uddannet og godkendt kørelærer bør derfor ikke mødes med et krav om, at vedkommende skal opfylde de nye betingelser for at kunne bibeholde eller få fornyet sin kørelæregodkendelse.

I en del tilfælde er der tale om kørelærere, der har undervist i en længere periode, og som derigennem har opbygget en solid praktisk erfaring, hvilket efter omstændighederne kan udgøre et passende alternativ til den voksenpædagogiske uddannelse, som udvalget anbefaler for nye kørelærere.

Tilsvarende er allerede godkendte kørelærere i deres virke omfattet af reglerne i færdselslovens § 66 a om frakendelse af retten til at udøve kørelærervirksomhed, såfremt vedkommende ved dom findes skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af regler om udøvelse af virksomhed som kørelærer.

Udvalget finder imidlertid, at der i forhold til spørgsmålet om efteruddannelse også bør stilles krav til de kørelærere, som er uddannet på den nuværende ordning.

Udvalget finder således, at efteruddannelse er så vigtig en del af kørelærernes kompetencevedligeholdelse, at dette krav, også bør gælde for allerede uddannede kørelærere som en betingelse for at få fornyet kørelæregodkendelsen. Der henvises til pkt. 6.3.2 ovenfor.

Udvalget foreslår på den baggrund, at den nye betingelse om efteruddannelse gøres obligatorisk for samtlige kørelærere, dog således at det for allerede godkendte kørelærere først bliver et krav for fornyelse af godkendelser, der søges fornyet efter 1. januar 2016.

De nye efteruddannelseskurser forudsættes således at være færdigudviklede og klar til udbud senest 1. januar 2015, hvorfor alle vil have mulighed for i et år at kunne gennemføre efteruddannelsen.

For så vidt angår udvalgets anbefaling om, at det fremover skal være obligatorisk at have kørelæregodkendelse til kategori B, bemærkes det, at der i dag findes enkelte kørelærere, der fungerer som kørelærer i andre kategorier end kategori B uden at have godkendelse til kategori B.

Udvalget har overvejet, om der bør indføres et generelt krav om, at også allerede godkendte kørelærere fremover – eventuelt efter en overgangsperiode – skal have opnået godkendelse til kategori B for at kunne opretholde/få fornyet godkendelsen til andre kategorier.

Udvalget finder imidlertid ikke, at et sådant krav bør stilles i forhold til de – efter branchens egne oplysninger – meget få kørelærere, der i dag ikke har godkendelse til kategori B.

Branchen har omvendt peget på, at flere af de få kørelærere, der ikke har kategori B-godkendelse, faktisk gerne vil have dette, men at de grundet de gældende regler ikke har mulighed herfor, idet de tidligere flere gange ikke har bestået prøven til kategori B-godkendelsen.

Udvalget finder på baggrund af det grundlæggende ønske om at alle kørelærere har kategori B-godkendelsen, at der bør skabes mulighed for, at nuværende kørelærere inden for en kortere årrække får adgang til at erhverve godkendelse til kategori B. Der bør således administrativt blive etableret en særlig ordning, hvorefter kørelærere, der i dag har godkendelse til andre kategorier, får mulighed for – som nye aspiranter – at gå til prøve for opnåelsen af kategori B-godkendelse tre gange, uanset om de tidligere ikke måtte have bestået prøven.

Det bemærkes, at hvis en kørelærer ønsker at udvide sin godkendelse med nye kategorier, vil dette som udgangspunkt kræve, at kørelæreren skal opfylde de nye betingelser for at kunne påbegynde kørelærerruddannelsen i disse kategorier og for derefter at kunne aflægge kørelærerprøve i disse kategorier.

Undtaget herfra er alene de kørelærere, der vil blive omfattet af den foreslåede midlertidige dispensationsordning for kategori A-kørelærere, der således får lejlighed til igen at kunne tilmelde sig kørelærerprøven for kategori B, uanset at de tidligere forgæves måtte have forsøgt at bestå denne.

Endelig finder udvalget, at de kommende nye regler for opnåelse af godkendelse som kørelærer ikke bør gælde for personer, der i tiltro til de gældende regler har indrettet sig på at skulle gennemgå kørelærerruddannelsen i dens nuværende form.

Udvalget finder derfor, at reglerne ikke bør finde anvendelse på personer, der er i færd med at uddanne sig som kørelærer. Udvalget finder, at et passende skæringstidspunkt for, hvornår man ikke længere skal kunne opnå godkendelse som kørelærer efter de gældende regler, må være ved den førstkommende forprøve, der afvikles i februar 2014.

Personer, der således går til forprøve i februar 2014, vil, uanset om de måtte bestå prøven eller ej, kunne fortsætte uddannelsen og opnå godkendelse som kørelærer efter de gældende regler, såfremt det kan godtgøres, at godkendelsen søges på baggrund af uddannelse, der er startet senest ved indstilling til og aflæggelse af forprøve i februar 2014.

7. Udkast til lovændring

Udkast

til

Lov om ændring af færdselsloven

§ 1

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1055 af 9. november 2012, som senest ændret ved [...], foretages følgende ændring:

1. § 66 affattes således:

”§ 66. Ret til at opnå godkendelse som kørelærer har enhver jf. dog stk. 2, der:

- 1) er fyldt 24 år,
- 2) i de seneste 2 år ikke har været frataget førerretten eller fået denne inddraget administrativt,
- 3) har gennemført et pædagogisk undervisningsforløb, der af Justitsministeriet er godkendt som adgangsgivende til kørelæreruddannelsen,
- 4) har gennemført en godkendt kørelæreruddannelse,
- 5) har bestået en prøve for kørelærere og
- 6) ikke har udvist et forhold, der omfattes af straffelovens § 78, stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om, at godkendelse som kørelærer er betinget af tidligere erhvervelse af kørekort.

Stk. 3. Godkendelsen gælder i 5 år, dog højst så længe den pågældende har kørekort. Godkendelsen kan fornyes, såfremt indehaveren stadig opfylder betingelserne i stk. 1, nr. 3 og 6, og om nødvendigt godtgør i den forløbne periode at have gennemført relevant efteruddannelse, jf. stk. 5.

Stk. 4. Hvis betingelserne i stk. 3 for fornyelse af en godkendelse ikke er opfyldt, skal indehaveren bestå en ny kørelærerprøve for at opnå godkendelse.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om kørelæreruddannelsen, om prøven, om meddelelse af godkendelsen, om kørelærernes virksomhed og om obligatorisk efteruddannelse som betingelse for fornyelse af godkendelsen som kørelærer.”

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2014.

Stk. 2. For kørelærere, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden har en gyldig godkendelse, finder § 66, stk. 3, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, først anvendelse på ansøgninger om fornyelse af godkendelse, der indgives efter 1. januar 2016. Indtil da finder den hidtil gældende § 66, stk. 2, anvendelse. § 66, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, finder dog anvendelse på ansøgninger fra allerede godkendte kørelærere om udvidelse af godkendelsen til flere kategorier, medmindre der alene søges om udvidelse til personbil.

Stk. 3. For personer, som har aflagt forprøve til kørelæreruddannelsen inden lovens ikrafttræden, finder kravene i § 66, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, ikke anvendelse ved den første godkendelse som kørelærer. For disse personer finder den hidtil gældende § 66, stk. 1, anvendelse.